

HELSINGIN KIHlakUNNAN
POLIISILAITOS

LAUSUNTO
8.10.2003

Nro A/149/PME/2003
Dnro 1646/02/2003/HPL

OIKEUSMINISTERIÖ
PL 25

00023 VALTIONEUVOSTO

10.10.2003
ad 32, 41, 2002
04028:00/2002
Lavo

Lausuntopyyntönnö 21.7.2003, dnro 32/41/202

LAUSUNTO "IHMISKAUPPA, PARITUS JA PROSTITUUTIO" -TYÖRYHMÄN OSAMIENTINNÖSTÄ

Pyydettyinä lausuntonaan Helsingin kihlakunnan poliisilaitos esittää edustajanaan työryhmän kuultavana olleen rikosylikomisario Kari Tolvasen laatiman muistion, jossa on esitetty poliisilaitoksen kannanotot paritusrikollisuuden torjunnan ja tutkinnan kehittämiseksi. Muistio toimitettiin työryhmän käyttöön kuulemistilaisuuteen.

Pääosin muistiossa esitetyt kannanotot ovat voimassa edelleenkin, joten seuraavassa muistio toistetaan poliisilaitoksen lausuntona siten, että siitä on poistettu poliisilaitoksen ehdotus televalvontamahdollisuudesta tavallisen parituksen tutkinnassa, mikä on jo toteutettu 1.1.2004 voimaan tulevalla pakkokeinolain muutoksella.

Nykytila ja todetut muutokset

Helsingin poliisin väkivaltarikosyksikkö on viimeisen puolentoista vuoden aikana paljastanut viisi laajaa paritusorganisaatiota, jotka ovat toimineet etupäässä pääkaupunkiseudulla. Organisaatioita on johdettu Virosta ja Venäjältä käsin. Niissä on ollut yli tuhat kyseisistä maista lähtöisin olevaa prostituoitua. He ovat vastaanottaneet parittajien järjestämiä asiakkaita asunnoissa, joita on ollut noin 150. Pelkästään nämä paritusorganisaatiot ovat ansainneet rikollisella toiminnalla satoja tuhansia euroja, josta vain murto-osa on onnistuttu yrityksistä huolimatta samaan rikoksen tuottamana hyötynä takaisin. Rikoshyödyn jäljittämistä on vaikeuttanut rikoksella ansaittujen rahojen vieminen lähes päivittäin ulkomaille.

Paritusrikollisuus on pääkaupunkiseudulla ja tietojeni mukaan myös muualla Suomessa siirtynyt ulkomailta johdettujen rikollisjärjestöjen haltuun, mikä on huomattava muutos verrattuna väkivaltarikosyksikön 1990-luvulla tutkimiin pa-

Postiosoite	Käyntiosoite	Puhelin	Telefax
PL 18 00131 HELSINKI	Punanotkonkatu 2	Vaihde (09) 1891	(09) 189 2822

rituksiin. Poliisin tietoon on tullut, että ulkomaisten rikollisjärjestöjen edustajat ovat mm. suurilla provisiovaatimuksillaan ja uhkailuilla saaneet useimmat suomalaiset parittajat lopettamaan toimintansa. Myös ilman parittajaa toimivia suomalaisia prostituoituja tiedetään uhkauksien avulla yritetyn saada lopettamaan tai liittymään rikollisjärjestön palvelukseen. Tästä huolimatta seksialalla toimii kuitenkin edelleen prostituoituja naisia ja myös miehiä ilman parittajaa.

Paritusrikollisuuden luonne

Nykytila huomioiden katson, että paritusrikollisuuteen ja sen vähentämiseen tähtäävissä toimissa tulisi pitää mielessä, että kyse on pääasiassa kansainvälisestä, ammattimaisesta ja järjestäytyneestä rikollisuudesta. Paritusorganisaatiota voidaan verrata huumeorganisaatioon, jossa on selkeä työnjako ja hierarkia. Selvityksissä on ilmennyt, että ainakin osa paritusorganisaation johtajiksi epäillyistä ulkomaisista henkilöistä ovat samoja, joiden epäillään johtavan myös huumekauppaa.

Prostituotujen kohtelu

Poliisin tiedon mukaan kaikki Suomessa olevat ulkomaiset prostituoidut ovat saapuneet tänne vapaaehtoisina ja myös tietoisina tehtävänsä luonteesta. Ristiriitoja prostituoitujen ja parittajien välillä on ilmennyt Suomessa mm. palkkioiden suuruuksissa ja tilanteissa, jossa prostituoitu olisi ennen "sopimuksen" päättymistä halunnut lopettaa toimintansa. Tällöin parittajat tai heidän edustajansa ovat käyttäneet prostituoituja tai heidän kotimaassa olevia perheitään kohtaan uhkailua, vapauteen kohdistuvia rangaistuksia ja äärimmäisissä tapauksissa pahoinpitelyjä. Tavanomainen toimenpide parittajien taholta on prostituoidun passin haltuunotto ja "sakkojen" määrääminen huonosta toiminnasta.

Tulevaisuuden ennuste

Väkivaltarikosyksikössä on jälleen tutkittavana uuden, ulkomailta johdetun paritusorganisaation toiminta. Jutussa on ollut pidätettynä useita henkilöitä ja vangittuina pari.

Pääkaupunkiseudulla on tällä hetkellä tyydyttävästi pystytty paljastamaan laajoja ja myös suppeampia paritusorganisaatioita. Tämä on poliisin havaintojen mukaan vaikuttanut niin, että rikollisjärjestöt ovat siirtäneet toimintaansa muualle Suomeen. Poliisin saamien tietojen mukaan eräs venäläinen rikollisjärjestö pyrkii lähitulevaisuudessa samaan pääkaupunkiseudun paritusmarkkinat haltuunsa alueella olevan suuren kysynnän ja myös taloudellisen voittojen vuoksi.

Lainsäädännön kehittämissesityksiä

Prostituutio ja paritus on aikaisemmin aiheuttanut häiriötä ja pahennusta yleisillä paikoilla. Tällaiseen toimintaan poliisi on pystynyt nykyisin puuttumaan Helsingissä järjestyssäännön perusteella ja vastaisuudessa siihen pystytään käsittääkseni puuttumaan voimaan tulevan järjestyslain perusteella. Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi julkisilla paikoilla en tämän vuoksi näe tarvetta seksuaalipalvelujen oston ja/tai myynnin kriminalisoimiselle.

Poliisi tarvitsee myös paritusrikoksia tutkiessaan henkilötodistajia. Nykyisin etenkin tutkintaa suuntaavissa puhutteluissa saadaan sekä prostituoituilta sekä heidän asiakkailtaan tarpeellista tietoa parittajien paljastamiseksi. Mikäli seksuaalipalvelujen osto ja/tai myynti olisi kriminalisoitu, olisi tietojen saanti luonnollisesti huomattavasti hankalampaa ellei jopa mahdotonta, koska puhuteltavat joutuisivat myöntämään itse syyllistyneensä rikokseen. Järjestyslailla prostituutioon ja paritukseen liittyvät ongelmat on saatu "pois kansalaisten silmistä", mutta oston ja/tai myynnin kriminalisoinnilla toiminta saataisiin myös viranomaiskontrollin ulottumattomiin, "maan alle". Tästä hyötyisivät yksinomaan ammattirikolliset eli parittajat.

Seksuaalipalvelujen oston ja/tai myynnin kriminalisointi toimisi jossain määrin "moraalinormina", mutta sen ennalta estävä vaikutus tulisi todennäköisesti olemaan melko vähäinen. Poliisilla ei vähäisin resurssein olisi mahdollisuuksia juurikaan kyseistä säännöstä valvoa, koska mm. paritusrikoksissa tutkintaresurssit olisi vaikutuksiltaan tehokkaampaa ja taloudellisempaa suunnata paritusorganisaation johtohahmoihin kuin prostituoituihin tai heidän asiakkaihin. Lisäksi näytön saaminen tapahtuneesta rikoksesta olisi äärimmäisen vaikeaa, koska lähes koko rikoksen tunnusmerkistön mukainen toiminta tapahtuisi useimmiten yksityisasunnossa. Poliisilla ei olisi vastaisuudessakaan käsittääkseni lain suomia oikeuksia, kuten ei pidäkään olla, kohdistaa valvontaa yksityiseen asuntoon kyseisissä rikoksissa, joista käsittääkseni tultaisiin käytännössä tuomitsemaan sakkorangaistuksia. Huomattavaa on myös kiristykseen mahdollisuuksien lisääntyminen parittajien taholta prostituoitua ja hänen asiakastaan kohtaan, mikäli nämä syyllistyisivät toiminnassaan rikokseen.

Edellä esitetyn johdosta katson, että seksuaalipalvelujen oston ja/tai myynnin kriminalisoinnilla ei pystyttäisi juurikaan vaikuttamaan paritusrikollisuuden vähentämiseen. Nähdäkseni lainsäädäntöä pitäisi kehittää pikemminkin rikoslain 20 luvun 9 §:ssä mainitun paritusrikoksen osalta ja pakkokeinolain 5a luvussa mainittujen telekuuntelun ja -valvonnan osalta kuin seksuaalipalvelujen oston ja/tai myynnin kriminalisoinnin osalta. Tällöin pystyttäisiin tehokkaammin vaikuttamaan paritusrikollisuuden aiheuttajiin eli parittäjiin.

Rikoslain 20 lukuun tulisi lisätä törkeää paritusta koskeva säännös. Siinä tulisi huomioida kvalifiointiperusteina kokonaisarvostelun lisäksi ainakin parittajien ammattimainen ja järjestäytynyt toiminta, parittajien suorittama prostituoitujen väkivaltainen kohtelu ja parittajien hankkimien prostituoitujen ikä. Törkeän parituksen tulisi olla ankarammin sanktioitu kuin nykyisin tavanomainen paritus on.

Pakkokeinolain 5a luvun 2 §:ään tarvittaisiin lisäys, joka mahdollistaisi telekuuntelun törkeässä parituksessa. Käytännön poliisitoiminnassa resursseja sitova ja kallis telekuuntelu tultaisiin tarvittaessa kohdistamaan paritusorganisaation johtohenkilöihin ja osittain myös heidän "alamiehiinsä". Yksittäiseen prostituoituun ei olisi sinänsä tarvetta eikä edes mahdollisuutta kohdistaa telekuuntelua. Nykyisin lähes kaikki paritusorganisaation johtohahmojen ja heidän alamiehiensä sekä näiden järjestämien "puhelinoperaattorien" keskustelut käydään puhelimitse, joten paritusorganisaation paljastaminen ja näytön saaminen on todella vaikeaa ja suuritöistä ilman mahdollisuutta telekuunteluun.

Rikoslain 20 luvun 9 §:n paritusrikoksen tunnusmerkistöä tulisi kehittää. Harkittavaksi jää mm., olisivatko esimerkiksi tiedotusvälineet ja internetsivustojen pitäjät juridisesti vastuussa julkaisemistaan prostituutioon viittaavista ilmoituksista. Tällaisella kriminalisoinnin laajentamisella saattaisi olla ennalta estävää vaikutusta ainakin tiedotusvälineiden suuntaan. Samalla parittajien mahdollisuudet prostituoitujen markkinoinnissa vähenisivät merkittävästi.

Poliisipäällikkö
Poliisikomentaja

Jukka Riikonen

Esikuntapäällikkö
Apulaispoliisipäällikkö

Tapio Huttunen